

DE NEDERLANDSE COÖPERATIE TOP 100

Wat zijn nu de grootste coöperaties van Nederland? In welke sectoren hebben ze hun activiteiten, en hoeveel leden en werknemers hebben ze? In de Nederlandse Coöperatie Top 100 zijn de grootste coöperaties gerangschikt op basis van omzetten. Op pagina 16 en 17 treft u het overzicht aan.

door: Cynthia Griffioen
DATA: Onno van Bekkum

DE TOP 5

SAMEN 111 MILJARD EURO OMZET

Onno van Bekkum (COOP Champions) heeft voor NCR een lijst samengesteld van de 100 grootste Nederlandse coöperaties naar omzet. In 2012, in het VN Jaar van de Coöperatie, werd voor het eerst een Top 100 van de grootste coöperatieve ondernemingen gepresenteerd gebaseerd op de jaarrekeningen 2010-2011.

In de Top 100 zijn de **omzet**, het **aantal medewerkers** en het **aantal leden** weergegeven, net als de **sector** en het **type leden** dat de coöperatie heeft. Van de meeste coöperaties zijn de cijfers uit de jaarrekeningen van 2013 geplaatst.

De gezamenlijke omzet van de 100 coöperaties is € 110,9 miljard; in het overzicht van 2012 betrof het 107,6 miljard euro (+3%). Zij bieden werkgelegenheid aan meer dan 153.500 medewerkers en tellen ruim 25,5 miljoen lidmaatschappen. De belangrijkste sectoren in deze Top 100 zijn de **financiële dienstverlening**, de **agrarische sector** en de **inkoopcoöperaties**.

De top 5 van grootste coöperaties van Nederland wordt gevormd door Achmea, Rabobank Groep, FrieslandCampina, Coöperatie VGZ en CZ Groep. Deze landelijk bekende ondernemingen behoeven eigenlijk geen toelichting meer. Zij hebben samen een omzet van meer dan 63 miljard euro en meer dan 100.000 medewerkers. Als de grootste werkgevers in deze lijst worden gerangschikt dan neemt Rabobank Groep de eerste positie in met 56.870 FTE; meer dan een derde van het aantal banen van de hele Top 100.

Rabobank

DE TOP 5 GROOTSTE WERKGEVERS

PLAATS	TOP 100	NAAM	AANTAL FTE
1	2	Rabobank Groep	56.870
2	3	FrieslandCampina	21.186
3	1	Achmea	18.424
4	16	Coop Supermarkten	5.395
5	20	PwC	4.047

LEDEN

Voorals de financiële dienstverleners hebben een grote omzet (in geval van verzekeraars premie-inkomen plus overige opbrengsten) en in sommige gevallen miljoenen leden; bijna alle Nederlanders hebben immers een zorgverzekering bij een coöperatie. Minderjarigen zijn echter geen (stemgerechtigde) leden; het aantal verzekerden komt niet overeen met het aantal stemgerechtigde leden.

Acht (consumenten)coöperaties hebben meer dan een miljoen leden; de enige niet-financiële dienstverlener hier-tussen is supermarktoorganisatie Coop (1.034.000 leden). De agrarische coöperatie met het grootste aantal leden is CRV; bij de twee veeverbeteringscoöperaties die in deze holding samenwerken zijn meer dan 25.000 veehouders in Nederland en België aangesloten. De coöperatie met het minste aantal leden in de Top 100 is ICCO; deze coöperatie voor ontwikkelingssamenwerking telt 3 organisaties als lid. Enkele coöperaties in de lijst hebben zowel ondernemers als consumenten als lid. Dat is bijvoorbeeld bij Achmea, Rabobank, Univé en Coop Supermarkten het geval. We spreken hier dan ook van multistakeholder coöperaties. Ook ParkeerService en WiGo4it hebben bijzondere leden; bij deze overheidscoöperaties zijn respectievelijk gemeenten en de sociale diensten van de vier grote steden aangesloten.

DE TOP 5 MEESTE LEDEN

PLAATS	TOP 100	NAAM	AANTAL LEDEN
1	1	ACHMEA	7.000.000
2	26	DELA	3.680.743
3	4	COÖPERATIE VGZ	3.342.129
4	5	CZ GROEP	2.721.200
5	7	MENZIS	2.116.338

DE TOP 10 GROOTSTE GROEIERS (LAATSTE 3 JAREN)

PLAATS	TOP 100	NAAM	OMZET (IN MLN. €)	GROEI IN %
1	92	POZOB	27	86
2	57	NEDATO	107	69
3	22	DOC KAAS	625	59
4	56	ROUVEEN KAASSPECIALITEITEN	136	55
5	34	BOERENBOND DEURNE	287	53
6	59	DE VALK WEKEROM	102	51
7	46	ABZ DIERVOEDING	195	50
8	75	ZANOB	56	48
9	48	DELTAMILK	180	40
10	37	SWO DE SPLINTER	260	40

NIEUW EN GEVESTIGD

In de lijst staan coöperaties met een lange geschiedenis, maar ook coöperaties die nog geen 10 jaar bestaan. Zo vierde de nummer 1 Achmea in 2011 het 200-jarig jubileum en werd nummer 37, de coöperatie van tankstationondernemers SWO De Splinter bijvoorbeeld pas in 2008 opgericht. Ook hebben enkele gevestigde ondernemingen in een recenter verleden voor de coöperatieve rechtsvorm gekozen. De nieuwe golf van coöperaties in duurzame energie en zorg en de coöperaties van zzp'ers zijn nog niet echt terug te zien in de lijst. Vaak betreft het lokale of kleinschaliger samenwerkingsverbanden. Onder meer fusies zorgen voor dynamiek in de lijst. Zo is inkoopcoöperatie Zevij, nummer 42, in 2014 geïntegreerd tot Zevij-Necomij waardoor de omzet met meer dan een derde toeneemt. Boerenbond Deurne en Isidorus-Nederpeel, de nummers 34 en 60, voeren fusiebesprekingen.

NIET VERMELD

Net buiten de Top 100 vallen de coöperatieve groothandel in biologische levensmiddelen De Nieuwe Band, veevoedercoöperatie De Eendracht uit Rouveen en de coöperatie van binnenvaartschippers PTC met een omzet van 20 miljoen euro. Dan zijn er nog enkele coöperaties die op basis van hun omzet in de lijst thuishoren maar waarvan geen recente omzetgegevens beschikbaar waren zoals bijvoorbeeld van Nautilus.

GROOTSTE GROEIERS

Als wordt gekeken naar de relatieve omzettoenames van de coöperaties in de huidige Top 100 ten opzichte van het overzicht uit 2012 dan valt op dat van de grootste 20 groeiers er maar twee niet in de agrarische sector actief zijn.

NR	NAAM	SECTOR	JAAREINDE	OMZET MLN. €	AANTAL FTE	AANTAL LEDEN	TYPE LEDEN
1	Achmea	Dienstverlening	Dec13	20.233	18.424	7.000.000	Multistakeholder
2	Rabobank Groep	Dienstverlening	Dec13	13.020	56.870	1.947.000	Multistakeholder
3	FrieslandCampina	Agrarisch	Dec13	11.441	21.186	13.887	Ondernemers
4	Coöperatie VGZ	Dienstverlening	Dec13	10.903	2.594	3.342.129	Consumenten
5	CZ Groep	Dienstverlening	Dec13	8.099	2.502	2.721.200	Consumenten
6	Superunie	In/verkoop	Dec13	6.442	77	13	Ondernemers
7	Menzis	Dienstverlening	Dec13	5.520	1.704	2.116.338	Consumenten
8	FloraHolland	Agrarisch	Dec13	4.476	2.940	4.582	Ondernemers
9	ForFarmers	Agrarisch	Dec13	2.564	2.214	6.300	Ondernemers
10	Agrifirm	Agrarisch	Dec13	2.556	2.956	17.750	Ondernemers
11	Zorg en Zekerheid	Dienstverlening	Dec13	2.232	437	328.000	Consumenten
12	Cosun	Agrarisch	Dec13	2.216	3.477	9.381	Ondernemers
13	Sperwer	In/verkoop	Dec13	1.550	1.049	216	Ondernemers
14	The Greenery	Agrarisch	Dec13	1.293	1.764	1.056	Ondernemers
15	Mosadex	In/verkoop	Sep14	1.214	957	340	Ondernemers
16	Coop Supermarkten	Detailhandel	Dec14	1.007	5.395	1.034.000	Multistakeholder
17	ONVZ	Dienstverlening	Dec13	955	389	348.800	Consumenten
18	DSW Zorgverzekeraar	Dienstverlening	Dec13	783	441	296	Consumenten
19	Intrakoop	In/verkoop	Dec14	702	42	580	Ondernemers
20	PwC Nederland	Dienstverlening	Jun14	672	4.047	253	Ondernemers
21	Primera	In/verkoop	Dec14	665	48	468	Ondernemers
22	DOC Kaas	Agrarisch	Dec13	625	205	1.103	Ondernemers
23	Avebe	Agrarisch	Jul14	580	1.311	2.479	Ondernemers
24	Harvest House	Agrarisch	Dec13	526	38	90	Ondernemers
25	Univé	Dienstverlening	Dec13	468	1.003	1.400.000	Multistakeholder
26	DELA	Dienstverlening	Dec13	463	1.811	3.680.743	Consumenten
27	CZAV	Agrarisch	Sep14	448	337	3.080	Ondernemers
28	Bebeka	In/verkoop	Dec13	399	15	500	Ondernemers
29	ZON fruit & vegetables	Agrarisch	Dec13	362	149	304	Ondernemers
30	Coöp. Ver. Beko	In/verkoop	Dec13	352	350	1.620	Ondernemers
31	Eno	Dienstverlening	Dec13	324	159	121	Consumenten
32	Van Nature	Agrarisch	Dec13	311	19	104	Ondernemers
33	AgruniekRijnvallei	Agrarisch	Dec13	305	388	2.271	Ondernemers
34	Boerenbond Deurne	Agrarisch	Dec13	287	186	475	Ondernemers
35	Agrico	Agrarisch	Jul14	270	208	1.430	Ondernemers
36	CNB	Agrarisch	Mei14	264	102	1.445	Ondernemers
37	SWO De Splinter	In/verkoop	Dec14	260	7	65	Ondernemers
38	Best of Four	Agrarisch	Dec13	258	12	185	Ondernemers
39	PGGM	Dienstverlening	Dec13	257	1.516	650.000	Consumenten
40	CNC	Agrarisch	Dec13	231	766	158	Ondernemers
41	Onderlinge 's-Gravenhage	Dienstverlening	Dec13	223	187	247.347	Consumenten
42	Zevij	In/verkoop	Dec13	220	42	37	Ondernemers
43	Coöperatie DOOR	Agrarisch	Dec14	210	19	39	Ondernemers
44	Klaverblad Verzekeringen	Dienstverlening	Dec13	206	377	200.000	Consumenten
45	CONO Kaasmakers	Agrarisch	Dec13	199	171	475	Ondernemers
46	ABZ Diervoeding	Agrarisch	Dec13	195	146	1.370	Ondernemers
47	TVM	Dienstverlening	Dec13	189	376	7.500	Ondernemers
48	DeltaMilk	Agrarisch	Dec13	180	60	148	Ondernemers
49	Horticoop	Agrarisch	Dec13	177	379	1.486	Ondernemers
50	Fruitmasters	Agrarisch	Dec13	173	250	434	Ondernemers
51	CRV	Agrarisch	Aug14	169	1.332	25.560	Ondernemers

NR	NAAM	SECTOR	JAAREINDE	OMZET MLN. €	AANTAL FTE	AANTAL LEDEN	TYPE LEDEN
52	Nh1816	Dienstverlening	Dec13	165	108	313.000	Consumenten
53	GroupAuto Nederland/Incam	In/verkoop	Dec14	160	10	48	Ondernemers
54	Vitelia	Agrarisch	Dec13	159	208	393	Ondernemers
55	Quantore	In/verkoop	Dec13	142	183	460	Ondernemers
56	Rouveen Kaasspecialiteiten	Agrarisch	Dec13	136	144	250	Ondernemers
57	Nedato	Agrarisch	Sep13	107	86	501	Ondernemers
58	Houthoff Buruma	Dienstverlening	Dec13	105	489	47	Ondernemers
59	De Valk Wekerom	Agrarisch	Dec13	102	67	551	Ondernemers
60	Isidorus-Nederpeel	Agrarisch	Dec13	99	124	210	Ondernemers
61	AB Oost	Uitzend & verhuur	Dec13	98	2.805	9.561	Ondernemers
62	Topigs Norsvin	Agrarisch	Dec13	95	505	1.750	Ondernemers
63	Visveiling Urk	Agrarisch	Dec14	95	41	75	Ondernemers
64	Funghi	Agrarisch	Dec13	95	6	54	Ondernemers
65	AB Vakwerk	Uitzend & verhuur	Dec13	94	101	4.155	Ondernemers
66	ZLM Verzekeringen	Dienstverlening	Dec13	91	189	220	Multistakeholder
67	ICCO	Dienstverlening	Dec13	89	344	3	Ondernemers
68	Plantion	Agrarisch	Dec13	88	111	200	Ondernemers
69	CSV COVAS	Agrarisch	Apr14	69	16	1.691	Ondernemers
70	Centrop	In/verkoop	Dec13	67	3	325	Ondernemers
71	Abiant	Uitzend & verhuur	Dec13	63	2.000	1.518	Ondernemers
72	De Jong & Laan	Dienstverlening	Dec13	60	553	20	Ondernemers
73	Coöperatief AKD	Dienstverlening	Mei14	60	285	36	Ondernemers
74	Oikocredit	Dienstverlening	Dec13	57	254	596	Ondernemers
75	Zanob	Farmaceutische producten	Dec13	56	148	6	Ondernemers
76	Baker McKenzie Nederland	Dienstverlening	Jun14	56	267	18	Ondernemers
77	NPRC	Transport, logistiek & opslag	Maa14	53	34	84	Ondernemers
78	Autoschade Herstel Groep	Onderhoud	Dec13	50	475	54	Ondernemers
79	NoorderlandMek	Agrarisch	Dec13	49	1	142	Ondernemers
80	Veiling Zaltbommel	Agrarisch	Dec13	47	37	180	Ondernemers
81	Visserijcoöperatie Urk	Agrarisch	Dec13	45	50	100	Ondernemers
82	CAV Agrotheek	Agrarisch	Dec14	43	39	350	Ondernemers
83	Windunie	Energie	Dec13	43	19	250	Ondernemers
84	CBM	Agrarisch	Dec13	41	2	84	Ondernemers
85	CAV Den Ham	Agrarisch	Mei14	41	37	323	Ondernemers
86	CPC Flevo	Agrarisch	Dec14	35	27	95	Ondernemers
87	Odin	In/verkoop	Dec13	32	318	903	Ondernemers
88	AB Midden Nederland	Uitzend & verhuur	Dec14	32	800	1.498	Ondernemers
89	De Samenwerking	Agrarisch	Apr14	31	37	672	Ondernemers
90	ParkeerService	Transport, logistiek & opslag	Dec14	30	100	12	Overheid
91	Donatus Verzekeringen	Dienstverlening	Dec14	29	42	14.000	Multistakeholder
92	PoZoB	Gezondheidszorg	Dec13	27	119	200	Ondernemers
93	Eko Holland	Agrarisch	Dec14	25	4	121	Ondernemers
94	SALO	In/verkoop	Dec13	25	32	509	Ondernemers
95	Onderlinge SOM	Dienstverlening	Dec14	23	19	41.328	Multistakeholder
96	SkyTeam Airline	Transport, logistiek & opslag	Dec13	23	34	20	Ondernemers
97	Fruitveiling Zuid-Limburg	Agrarisch	Dec13	23	64	125	Ondernemers
98	WiGo4it	Technologie	Dec13	22	111	4	Overheid
99	VSE Slachtpluimvee Export	Agrarisch	Dec13	22	68	19	Ondernemers
100	abflexkracht	Uitzend & verhuur	Dec13	21	670	525	Ondernemers

Deze Top 100 is samengesteld door Onno van Bekkum (COOP Champions)